

ZÓ DOE JE DAT!

Hulpvragers met een niet-Nederlandse achtergrond

2

FACTSHEET

In Nederland leven we in een multiculturele samenleving. Als vrijwilliger kun je dus te maken krijgen met een hulpvraag van iemand die een andere culturele achtergrond heeft dan jij. Soms is dat extra leuk. Je wordt hartelijk ontvangen met schalen vol heerlijke hapjes en neemt een kijkje in een wereld die je niet kent. Soms is het ook ingewikkeld. Je krijgt te maken met normen, waarden en gewoonten waarmee je niet bent opgegroeid en die je misschien ook niet meteen begrijpt. Vrijwilliger zijn bij iemand met een andere culturele achtergrond . . . Hoe doe je dat?

Bij Nederlanders van Turkse of Marokkaanse afkomst is sprake van verschillende generaties. We hebben te maken met de eerste, een tweede en ondertussen ook met de een derde generatie. De eerste generatie zijn de migranten die vanuit Turkije en Marokko naar Nederland zijn verhuisd. Hun kinderen zijn in Nederland geboren en opgegroeid; zij vormen de tweede generatie. Van deze tweede generatie hebben sommige mensen intussen ook alweer kinderen. Zij vormen de derde generatie. Het ligt voor de hand dat de eerste generatie doorgaans minder ingevoerd is in de Nederlandse identiteit dan de tweede en derde generatie. Soms leiden deze verschillen binnen een familie tot spanningen en conflicten.

Armoede

In de jaren '60 kwam de eerste generatie migranten uit Turkije en Marokko naar Nederland. Ze gingen hier als gastarbeiders aan de slag. De bedoeling was dat deze mensen na verloop van tijd weer zouden terugkeren naar hun vaderland (of zoals zij zelf zeggen: moederland). Integratie werd, ook door de Nederlandse overheid, ontmoedigd. De gastarbeiders leerden dan ook niet de Nederlandse taal en bouwden geen pensioen op. Maar het liep anders. Het overgrote deel keerde uiteindelijk nooit terug naar het land van herkomst. Deze eerste generatie Marokkanen en Turken is nu aan het vergrijzen. De meesten spreken nog altijd gebrekkig Nederlands en velen hebben te kampen met armoede; ze hebben immers niet of nauwelijks pensioen opgebouwd. Vanwege hun taalachterstand is het voor deze groep soms lastig om erachter te komen op welke voorzieningen ze recht hebben. Bovendien hebben sommigen nog financiële verplichtingen bij familieleden in het land van herkomst. Met name deze eerste generatie migranten vindt het vaak lastig om toe te geven dat ze leven in armoede – waardoor de financiële verplichtingen blijven bestaan.

Psychische klachten

Psychische klachten zoals depressie en schizofrenie komen relatief veel voor in de Turkse en Marokkaanse gemeenschap. Dit geldt voor zowel de eerste als de tweede als de derde generatie. Bijkomend probleem hierbij is dat er een taboe rust op dergelijke klachten. Ze worden vaak niet erkend als een medisch probleem en zijn moeilijk bespreekbaar. Hierdoor en ook vanwege taalproblemen zoeken mensen soms geen (specialistische) hulp.

Soort hulpvragen

Veel hulpvragen die binnenkomen zijn afkomstig van de eerste generatie Marokkanen en Turken. Vaak gaat het om oudere mensen die te maken hebben met gezondheidsproblemen en armoede. In de Marokkaanse en Turkse cultuur is het gebruikelijker dan in de Nederlandse cultuur dat kinderen voor hun ouders zorgen. Toch blijkt dit in de (Nederlandse) praktijk vaak lastig te zijn. De tweede generatie is druk met opleiding en werk. Het lukt kinderen dan ook niet altijd om de zorg voor ouders volledig op zich te nemen. Hierdoor komen geregeld hulpvragen bij ons terecht op het gebied van ondersteuning bij de administratie, klussen in en om huis, het leren van de taal of vervoer (bijvoorbeeld naar een hulpverlener of het ziekenhuis).

Gebruiken en gewoonten

- Wanneer je gekoppeld wordt aan een cliënt van Marokkaanse of Turkse afkomst is het goed om je te realiseren dat niet alle mensen (zoals veel Nederlanders) gewend zijn om te leven volgens een strakke planning. Vind je dit lastig? Maak er dan een gewoonte van om je cliënt een dag van te voren even telefonisch of per sms te herinneren aan een afspraak. Onze ervaring is dat dit zeer gewaardeerd wordt – en het voorkomt dat jij voor een dichte deur staat.
- Sommige cliënten vinden het prettig als mensen bij binnenkomst hun schoenen uitdoen. Twijfel je of dit bij jouw cliënt thuis ook gebruikelijk is? Gewoon even vragen.
- In veel culturen is het heel normaal dat de televisie de hele dag aan staat. Soms is dit achtergrondgeluid luider dan je lief is. Heb je daar last van en belemmert het je in het contact met cliënt? Schroom dan niet om dit ter sprake te brengen.
- Per persoon kan het enorm verschillen hoe wordt aangekeken tegen man-vrouw verhoudingen. De een is hier veel vrijer en opener in dan de ander. Twijfel je hoe jouw cliënt hiermee omgaat? Weet je bijvoorbeeld niet zeker of je hem of haar wel een hand moet geven? Vraag het dan gewoon!
- De Ramadan is een speciale maand in de islamitische kalender waarop tussen schemer voor zonsopkomst en zonsondergang gevast wordt. Het vasten wordt gezien als vorm van zuivering van de ziel; het leert de mensen zelfdiscipline en toont verbondenheid met arme en hongerige mensen elders op de wereld. Na de vastenmaand wordt de Ramadan afgesloten met het Suikerfeest, en 70 dagen later volgt het Offerfeest.

Tot slot

Bij omgang met cliënten geldt in alle gevallen – dus ook hier: probeer eerst van mens tot mens contact te leggen. Pas daarna breng je de hulpvraag ter sprake. Laat je hierbij leiden door oprechte belangstelling voor de manier waarop de ander leeft. Toon interesse en durf vragen te stellen als je iets niet begrijpt. Je zult zien dat cliënten met een andere culturele achtergrond het vaak fijn vinden om je te vertellen over hun leven. Neem initiatieven die dit contact bevorderen. Vraag bijvoorbeeld eens hoe je ‘hallo’ zegt in de taal van je cliënt en begroet hem in het vervolg in zijn eigen taal.

